

Verslag bijeenkomst regiораadsleden en colleges B&W inzake evaluatie Wgr plus 8 december 2009 te Rijssen-Holten.

Agenda

1. Opening
2. Gedachtewisseling over de meerwaarde van intergemeentelijke samenwerking voor Twente, de toepassing van de Wgr+ voor Twente inclusief het differentiatieartikel en de verschillende modaliteiten voor verkeer en vervoer.
3. Sluiting

Aanwezig:

Dagelijks Bestuur Regio Twente:

Voorzitter de heer P.E.J. Den Oudsten(Enschede)
Secretaris mevrouw dr. J.M.E. Traag
de heer drs. F.A.M. Kerckhaert (Hengelo)
de heer drs. K.B. Loohuis (Haaksbergen)

Verder aanwezig

Almelo de heer A. Sjoers
Dinkelland de heer Kleissen
Dinkelland de heer ing. R.H.J. Engbers
Dinkelland de heer J.G.M. Meinders
Dinkelland de heer Cazemier
Enschede de heer A. Enklaar
Hellendoorn de heer J.H. Coes
Hengelo mevrouw M.G. Heidkamp
Hengelo de heer J. Bron
Hof van Twente de heer drs. H.R.M. Knuiman
Losser De heer J. Hassink
Losser mevrouw R. Holsheimer
Oldenzaal de heer F.T.J.M. Backhuijs
Oldenzaal de heer H.M.M. Schopman
Rijssen-Holten de heer W.A.J. ter Schure
Rijssen-Holten de heer J. Ligtenberg
Rijssen-Holten de heer Wolterink
Tubbergen de heer P.J. van der Vinne
Twenterand mevrouw Van Abbema-Wijstma
Twenterand de heer J. Binnenmars.
Wierden de heer drs. J.H.J. ter Beke
Wierden de heer Kristen

Verslag:

M. Westenbrink – Kantoorprofs

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 19.00 uur.

2. Gedachtewisseling over de meerwaarde van intergemeentelijke samenwerking voor Twente, de toepassing van de Wgr plus voor Twente inclusief het differentiatieartikel en de verschillende modaliteiten voor verkeer en vervoer.

De voorzitter geeft aan dat een aantal jaren geleden met elkaar in de Wgr plus samenwerking is gestapt. Na een jaar van discussie is er een vorm voor samenwerking gevonden. Hiermee is ervaring opgedaan. Er is een Agenda van Twente gemaakt. Er is veel op touw gezet en redelijk eensgezind naar buiten getreden. Het lijkt erop dat de veertien gemeenten daar een goed gevoel over hebben. Er zijn ook wat barstjes in het samenwerkingsfront gekomen. De barstjes zijn veroorzaakt door het gevoel van een aantal gemeenten die zich niet konden vinden in alle vormen van regionale samenwerking. Vijf gemeenten hebben dit ook schriftelijk kenbaar gemaakt. Deze gemeenten hebben nadere gesprekken gevoerd met het DB. Uitkomst van deze gesprekken heeft het DB van commentaar voorzien en verbonden aan de evaluatie.

De vijf gemeenten hebben aangegeven dat:

- Als er wordt samengewerkt gemeenten niet voortdurend in een positie moeten komen waarin men als minderheid wordt overruled door de meerderheid.
- Dat men in de eigen gemeente moet kunnen verklaren en toelichten wat de meerwaarde is van de regionale samenwerking.
- In de verlenging van lokaal bestuur er ook een begrenzing moet worden aangebracht in de dingen die worden gedaan en hoever hiermee moet worden gegaan.

De discussie rond woningbouw en bedrijventerreinen is door de verschillende gemeenten ook verschillend beleefd. Dit heeft ook gezorgd voor spanningen onderling.

Er is gesproken over de mogelijkheid om dieper in te gaan op de mogelijkheid om de Regio zo te organiseren dat ook de gemeenten die nu op een aantal punten wat kritischer staan tegenover de samenwerking zich er wat beter in kunnen vinden.

Het DB heeft een standpunt ingenomen en dit standpunt is toegezonden.

Het DB is van mening dat het verstandig is om een werkgroep in te stellen onder voorzitterschap van de heer Kerckhaert en de werkgroep opdracht te geven om een aantal punten nader uit te zoeken:

- Herdefiniëring takenpakket van de Regio Twente
- Waar moet de Regio zich wel en waar niet mee bezig houden
- Welke taken kunnen met opschaling beter en efficiënter en beter functioneren
- Welke taken zijn regionaal ondergebracht en kunnen onmogelijk alleen door gemeenten worden uitgevoerd
- Welke beleidstaken die boven op de verplichte gemeentelijke activiteiten komen worden gezamenlijk uitgevoerd. (Bijvoorbeeld recreatie en toerisme, buitenlandsbeleid)
- Basispakket met daarnaast een keuzemogelijkheid om van bepaalde diensten wel of niet gebruik te maken
- Hoe omgaan met de bestuurlijke drukte. Het aantal portefeuille-overleggen en commissieoverleggen herdefiniëren.

Het rapport van de werkgroep zou in de Regioraad vergadering van februari op tafel moeten komen. Het is zo dat in sommige gemeenten het streven leeft om in deze raadsperiode tot definitieve besluitvorming te komen terwijl in andere gemeenten de besluitvorming wordt neergelegd bij de nieuwe raad.

In het visitatierapport van de heer Alders is te lezen hoe effectief de samenwerking van de provincie en Regio is. Het geeft een goede doorkijk op en verbeterpunten met betrekking tot de samenwerking. Het rapport is enkele weken geleden aan iedereen toegezonden.

In de notitie van het DB betreffende de evaluatie is neergelegd hoe het DB aankijkt tegen de noodzaak om de regionale samenwerking ook in de komende periode voort te zetten. Het samenwerkingsmodel moet een model zijn waarin iedere gemeente zich thuis voelt.

De heer Kerckhaert (Hengelo) geeft een korte uitleg over de werkgroep. Leden van de werkgroep zijn: de heren Knuiman (Hof van Twente), Coes (Hellendoorn), Cazemier (Dinkelland), Backhuijs (Oldenzaal). Voorzitter is de heer Kerckhaert. De notitie over de evaluatie die er ligt wordt meegenomen. Hoe om te gaan met bezuinigingen wordt bekeken en de gevolgen hiervan voor de takendiscussie. Belangrijk is dat als de Regio taken oppakt het gewenste taken zijn voor iedereen. Als het nodig is zal er eind januari nog een extra bijeenkomst worden belegd.

De heer Cazemier (Dinkelland) stelt dat de vijf gemeenten een aantal malen heeft gesproken met het DB van de Regio. De vijf gemeenten hebben een kritische houding aangenomen ten aanzien van de Wgr plus taken voor de gehele regio. De consequenties hiervan zijn een belangrijk punt van zorg voor de vijf gemeenten. Het verslag van de bijeenkomst is perfect verwoord. De uitnodiging voor de evaluatiebijeenkomst doet iets minder recht aan het standpunt van de vijf gemeenten. Het instellen van de werkgroep lijkt de vijf gemeenten zinvol. Pluspunt van de Regio is dat de veertien gemeenten op heel veel terreinen automatisch de samenwerking vinden. Verbeterpunt is dat de samenwerking soms leidt tot een te dwangmatig karakter van samenwerking.

De heer Enklaar (Enschede) is van mening dat vijf jaar geleden besluiten zijn genomen over de samenwerking in de Regio. De notitie geeft helder weer waarom de samenwerking noodzakelijk is. Er is gehoor gegeven aan de wensen van een aantal gemeenten om een aantal zaken te onderzoeken. De heer Enklaar vraagt hoe lang hiermee nog wordt doorgegaan. Is het klaar als het onderzoek oplossingen oplevert op de gestelde vragen? Het moet niet zo zijn dat de bestuurlijke samenwerking weg smelt tot een klein aantal zaken en er vervolgens geen samenwerking meer is. De heer Enklaar wil concreet horen op welke onderdelen er kritiek is op de Regio. Als gemeenten op een aantal punten willen samenwerken en verder niet dan moet dat worden aangegeven. Samenwerking betekent dat men niet alleen moet klaar staan als er leuke dingen te verdelen zijn.

Mevrouw Holsheimer (Losser) geeft aan dat het DB heel goed heeft opgepakt wat de vijf gemeenten als boodschap bij het DB hebben neergelegd. Als er vooruit gekeken wordt is duidelijk dat de financiën achteruit gaan. Het moet goedkoper. Het is zo dat er een kwaliteitslag moet worden gemaakt die bijna niet meer alleen door een gemeente zelf kan worden gemaakt. Voorbeeld zijn de nieuwe omgevingsdiensten. Dit wordt opgelegd. De meest juiste plek om het neer te leggen zou de Regio zijn. De werkgroep zou ook moeten kijken naar de toekomstige ontwikkelingen die op de gemeenten af komen. Als de gemeenten zich niet inspannen en verantwoordelijk voelen voor het totaal dan gaat het verkeerd. In het verslag van de bijeenkomst van de vijf gemeenten met het DB staat datgene wat is besproken net iets anders verwoord dan in de evaluatie notitie. Het is zo dat de BDU-gelden beslist overeind moeten worden gehouden. Het is voor de vijf gemeenten belangrijk om de voortgang in dit proces goed te zien.

De heer Bron (Hengelo) stelt dat in de notitie helder en duidelijk staat waaraan een Wgr plus regio moet voldoen. Op het gebied van de mobiliteit wordt er op een bijzondere collegiale manier samengewerkt. Er is zeggenschap gecreëerd gekoppeld aan financiën waardoor er mogelijkheden zijn om het vervoer in de regio goed te regelen. Vanaf 2007 tot nu is er 24

miljoen euro extra binnengehaald. Hiermee zijn prachtige projecten in Twente gerealiseerd. De projecten zijn goed gespreid over Twente. Het komt de kwaliteit van het vervoer en het wegennet ten goede. Het wordt gedaan op basis van een samenhangende visie. Er wordt met elkaar uitstekend gepresteerd. De Wgr plus heeft vooral zijn accent gekregen door de mobiliteit. Het is een belangrijk punt dat Wgr plus doorgaat in de Regio. Het is een verwonderpunt dat het op het gebied van de volkshuisvesting, de verstedelijkopgave niet zo goed is gegaan. Waarom dit zo is, is niet duidelijk.

Mevrouw Heidkamp (Hengelo) meldt dat in de raad van Hengelo een breed draagvlak is te vinden voor het feit dat de Wgr plus en de regionale samenwerking de eredivisie is. De Hengelose raad ziet de samenwerking het liefst met alle veertien gemeenten. Het cafetaria model spreekt de raad van Hengelo niet zo aan. Een verbeterpunt is het democratisch gehalte van de Regio.

De heer Kristen (Wierden) is van mening dat het gaat om verbinden in algemene zin en om het verbonden weten en voelen. Het gaat ook om immateriële zaken. Ook de kleine landelijke gemeenten moeten iets van bestuurlijke warmte voelen. Het is absoluut waar dat de gemeenten elkaar nodig hebben in Twente.

De heer Van der Vinne (Tubbergen) merkt op dat van belang is dat men bezig is voor de samenleving in Twente. Tubbergen vindt de insteek met de Innovatieroute en de Agenda van Twente goed. De samenleving van Twente mag verwachten dat er niet meer wordt gedaan dan nodig is.

De kostprijs zou hierbij in rekening moeten worden gebracht.

De samenleving ontwikkelt zich heel dynamisch. Het is dan ook niet logisch dat ieder product door alle gemeenten moet worden afgenomen. Het komt aan op snelle wisselende allianties die maar een doel hebben: het beste resultaat tegen kostprijs. Dit thema kan de gemeenten behoorlijk binden.

Verkeer en vervoer zijn van belang. De ruimtelijke dimensies van de Wgr plus worden een op een gekoppeld aan verkeer en vervoer.

Het is de vraag of de Regio het platform is om daar besluiten over te nemen. Het gaat over integraal bestuur en integraal bestuur hoort bij een integraal vertegenwoordigend orgaan. De gemeente is een te klein niveau en de provincie zou hiervoor een goed niveau zijn. Ook omdat hier de primaten liggen ten aanzien van het RO enz.

Er moet met elkaar gedaan worden wat de gemeenten met elkaar willen doen en nalaten van wat gewoon leidt tot veel bestuurlijke drukte met een laag rendement.

De heer Kleissen (Dinkelland) stelt dat het verslag van de bijeenkomst van 25 november 2009 van de vijf gemeenten met het DB goed weergeeft wat er toen is besproken. De notitie die nu voorligt geeft een wat ruimere interpretatie.

De heer Kleissen hoopt dat er een Regio ontstaat die werkbaar en adequaat is en goed kan inspringen op situaties en waarin iedereen zich thuis voelt.

Op 3 augustus en 13 oktober 2009 hebben de vijf gemeenten ook een gesprek gehad met een afvaardiging van het DB van de Regio. De heer Kleissen gaat ervan uit dat in de drie gesprekken voldoende duidelijk is geworden waar de knelpunten zitten.

De heer Binnenmars (Twenterand) proeft een brede ondersteuning om de commissie aan het werk te zetten. De vergadering in februari zal een cruciaal eikpunt zijn. Het is een goede zaak om een aantal zaken tegen het licht te houden. Er moet samen worden gedaan datgene wat de gemeenten ook samen willen doen. Gevoelens mogen een rol spelen. Van essentieel belang is dat de gemeenten zich met elkaar verantwoordelijk en betrokken voelen. Ook voor de kleine gemeenten moet met enige regelmaat blijken dat de Regio er meer toe doet dan de gemeente alleen.

De heer Ter Schure (Rijssen-Holten) is van mening dat er een positieve stap is gemaakt in de overleggen met de vijf gemeenten. De heer Ter Schure heeft alle vertrouwen in de commissie Kerckhaert.

De heer Knuiman (Hof van Twente) is van mening dat er door de notitie van het DB een goede aanzet is gegeven tot verbetering van de relatie tussen diegenen die vinden dat er met volle kracht als eenheid in Twente vooruit moet worden gegaan en anderen die vinden dat er wat meer naar differentiatie moet worden gestreefd.

Hof van Twente kijkt wat anders aan tegen de samenwerking in de Regio dan de vijf gemeenten. Hof van Twente hecht heel sterk aan een totaal regionaal Twents eensgezind geluid.

De Wgr plus staat niet ter discussie voor Hof van Twente. Wat gezamenlijk kan moet ook gezamenlijk worden gedaan. Het is goed dat zaken opnieuw worden bekeken. Het is goed dat bekeken wordt of het efficiënter en beter kan worden gedaan zodat er meer resultaat met minder middelen kan worden bereikt. De heer Knuiman hecht eraan om dit parallel te laten lopen met de ombuigingsvoorstellen zoals die door de Regioraad zijn vastgesteld. Het is niet zo dat de commissie dit moet doen maar de lijnen moeten wel op enig moment samen komen.

Verbeterpunt is dat er te veel nadruk wordt gelegd op structuur en te weinig op inhoud.

De structuurdiscussie moet als afgerond worden beschouwd en de blik moet worden gericht op wat voor Twente als geheel van belang is.

De heer Sjoers (Almelo) is van mening dat er met elkaar op weg moet worden gegaan. Er moet voor worden gezorgd dat de Regio eensgezind een stap vooruit komt. Een samenwerking moet niet een maximale vrijblijvendheid in zich hebben. Wel een maximale vrijwilligheid. Het is niet zo dat er altijd een 100% consensus of deelname moet zijn. Bovenaan moet staan dat de Regio er is voor de burger. Dit betekent dat er ook zaken kunnen zijn die niet direct van belang of positief zijn voor de gemeente maar wel voor de gehele regio.

De heer Sjoers pleit er voor om mensen die gas willen geven ook de gelegenheid geven om dat te doen. Gemeenten die op bepaalde onderdelen niet mee willen doen moeten daarvoor ook de gelegenheid krijgen. Dus binding waar dat mogelijk is. De heer Sjoers pleit niet voor een cafetaria model waar gemeenten aan kunnen gaan hangen als het hen het beste uitkomt.

De heer Backhuijs (Oldenzaal) ziet vooral dat er op verschillende manieren kan worden samengewerkt. Er moet worden geprobeerd om dingen zoveel mogelijk gelijklopend te doen. Dit is niet altijd mogelijk. Bij samenwerken hoort geven en nemen. Dit houdt ook in dat men moet weten wat er bij de burens speelt. Door begrip voor wat er bij anderen speelt moet men bereid zijn om soms een stapje terug te doen om er voor te zorgen dat het bij de burens beter gaat of omdat het in de hele regio beter gaat.

Er moet worden gekeken of er inderdaad bestuurlijke drukte is. Om te weten wat er bij de burens speelt moet men elkaar wat vaker ontmoeten. Als er gesproken wordt over gevoel moet wel duidelijk zijn waar dat gevoel vandaan komt. Door het concreet te benoemen kunnen er voorstellen worden ontwikkeld om het juiste gevoel naar boven te halen.

De voorzitter geeft aan dat de Regio alert moet zijn op het feit dat iedere gemeente thuis moet kunnen uitleggen waarom de gemeente deel uitmaakt van de Regio en waarom er soms moet worden meebetaald aan dingen die niet in de gemeente tot revenuen leiden. Het basisgevoel voor iedere gemeenten zou moeten zijn dat gemeenten pragmatisch kijken naar wat er uit de samenwerking wordt gehaald en ondertussen accepteren dat er niet een 100% score wordt bereikt.

Er zit verschil in economische kracht van gemeenten. De steden moeten accepteren dat het landelijk gebied een belangrijke economische factor is in de regio Twente. Ondertussen moeten de landelijke gemeenten beseffen dat zij zonder de steden niet het huidige

welvaartsniveau zouden hebben. Met elkaar met geven en nemen moet worden geprobeerd om de entiteit Twente als eenheid een stap verder te brengen. Het is zo dat de gemeenten in Twente slecht zijn in het ontdekken wat er allemaal goed gaat en als het wel bekend is houdt men dit het liefst voor zich zelf.

Goed is:

- Dat er in de afgelopen vier jaar een structuur is gevonden
- Dat er een Agenda van Twente is ontwikkeld.
- Dat de veertien gemeenten met elkaar een grote financiële inzet hebben gepleegd.
- Dat er over 95% van de onderwerpen een unaniem besluit is genomen.
- Dat er is een mobiliteitsstrategie is opgezet.

Er is dus enorm veel bereikt. Twente is een van de bestdraaiende Wgr plus regio's in Nederland!

In de onderlinge verhoudingen tussen de gemeenten kan het evenwicht verbeteren. Met het model dat nu op tafel ligt is de Regio op de goede weg.

Door elkaar loopt het principiële argument wel of niet de Wgr plus samenwerking voortzetten vanuit democratische legitimatie of vanuit het hoort eigenlijk bij een andere bestuurslaag en de pragmatische insteek dat men alleen wil samenwerken op die terreinen waarop men echt wat aan heeft of waartoe men in vrijwilligheid besluit zonder dat men voortdurend wordt overruled door de meerderheid terwijl men zelf tot de minderheid hoort.

De werkgroep richt zich op de pragmatische insteek.

De voorzitter gaat ervan uit dat op het moment dat er wordt gezegd dat er een goed systeem is om te komen tot een nieuwe ijking van samenwerking met het maken van nieuwe afspraken er op het moment dat dit wordt gedaan gemeenten niet meer komen met principiële argumenten als er een model op tafel wordt gelegd waarin twee wegen zitten:

- Basis waarop verplicht wordt samengewerkt ook als men tot een minderheid behoort.
- Een aantal taken waarop vrijwillig kan worden samengewerkt.

Een dergelijk model komt meer tegemoet aan maatwerk vanuit de gemeenten en het gevoel dat de gemeenten meer halen uit de samenwerking dan op dit moment.

Bij deze aanpak past ook heel goed de opdracht om te bezuinigen.

Het is de vraag of het allemaal op 17 februari 2010 tot besluitvorming kan leiden.

De stukken zullen in elk geval op tijd klaar zijn.

De voorzitter kan zich voorstellen dat er op 17 februari 2010 tot een aantal uitgangspunten kan worden gekomen die zodanig specifiek zijn dat daaraan kan worden ontleend of de samenwerking voor de gemeenten goed is ingevuld.

De werkgroep zal er voor zorgen dat er voor de veertien gemeenten een werkbaar document ligt waarvan de werkgroep denkt dat de vijf gemeenten hun voorlopige opvatting op basis van het document bij kunnen stellen.

Als de vijf gemeenten een donkere wolk boven het proces willen laten hangen is dat hun wolk.

De heer Cazemier (Dinkelland) stelt dat hij het verschil heeft willen markeren tussen de notulen van de bijeenkomst van de vijf gemeenten met een afvaardiging van het DB van de Regio en de uitnodiging van deze bijeenkomst. Alle vijf gemeenten hebben zeer bewust gezegd dat zij het gesprek aangaan op zoek naar de meerwaarde die de Regio biedt voor de veertien gemeenten en dus ook voor de vijf. Daarbij wordt gekeken naar punten van verplichte samenwerking en taken die er vrijwillig maar niet vrijblijvend bovenop kunnen worden gelegd.

De heer Kerckhaert (Hengelo) heeft de indruk dat er in de afgelopen twee jaar nogal wat gemeenten het gevoel hebben gehad dat er door de Regio taken zijn opgepakt waarom zij niet hebben gevraagd. Er is niet goed gecommuniceerd en niet goed met elkaar overlegd waardoor bij sommigen het gevoel is ontstaan dat de Regio niet meer van hen was.

De heer Kerckhaert stelt voor dat de werkgroep ook kijkt naar hoe de omgevingsdiensten in het voorstel meegenomen kunnen worden. Er zal worden nagegaan of er nog een bijeenkomst moet worden belegd voor raadsleden.

Een punt is de Wgr plus en de koppeling met de ruimtelijke projecten. Hier zal de werkgroep op in moeten gaan.

De heer Binnenmars (Twenterand) is van mening dat het een heel goede zaak zou zijn als de commissie er in zou slagen om op 17 februari 2010 een stuk op tafel te leggen waarin in ieder geval een basis is opgenomen over intenties en structuur van samenwerking waardoor er voldoende aanknooppunten zijn voor de Regioraad om een besluit te nemen.

De heer Engbers (Dinkelland) is van mening dat het belangrijk is dat er op 17 februari 2010 ook keuzes gemaakt gaan worden.

De heer Ter Schure (Rijssen-Holten) hecht meer aan kwaliteit dan aan snelheid.

Besloten wordt dat er geen aparte bijeenkomst wordt georganiseerd voor raadsleden voorafgaand aan de Regio bijeenkomst van 17 februari 2010.

3. Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering om 20.30 uur.